

Registratienummer: 03.19719

Datum vergadering: 16-12-2003

H.N.F.

ONDERWERP : Internetstemmen**Portefeuillehouder** : DGF
Staf-afdeling/Sector : JBZ
Behandelend ambtenaar : Bouwman

Toestel:303

- 6 JAN. 2004

**Toelichting/
samenvatting:**

Stand van zaken over het eerste halfjaar van het project Internetstemmen.
Informatie over voortgang, deelname andere waterschappen, samenwerkingsprotocol met BZK en Unie, octrooi, evaluaties, StemWijzer voor waterschappen en proefverkiezing voor bestuursleden.

Bijgevoegde stukken/ter inzage
Brief projectleider.

Concept-besluit:

Kennis genomen.

Portefeuillehouder : akkoord niet akkoord

(eventuele) opmerkingen:

Besluit D&H : Conform voorstel Niet conform (zie opmerkingen)

Paraaf Secretaris

COLLEGEVOORSTEL

Gevolgen: zo ja, welke Ja Nee

Financieel Bestuurlijk Juridisch Personeel

Bedrag : Begrotingspost :

Toelichting :

Mede beoordeeld door :

Staf-afdeling / sector :

Opmerking AD/MT

Behandeling gewenst in:

- Commissie Bestuurszaken Datum :
- Commissie Waterkwaliteit Datum :
- Commissie Waterstaat Datum :
- Commissie Financiën Datum :
- Verenigde Vergadering Datum :

Communicatie-aspecten

Wettelijk publiceren : Ja Nee
Termijn :
Reden :

Overige opmerkingen : Ja Nee
Te weten :

Paraaf hoofd van de staf-afdeling / Sector-directeur :

Paraaf algemeen directeur :

Afhandeling Collegebesluit :

Staf-afdeling / Sector :

Deponeren Datum: 6/1

Paraaf:

Hoogheemraadschap van
Rijnland

Agenda 2003-2004, 2003 # EKV. F

uw kenmerk:

Het college van dijkgraaf en
hoogheemraden.

uw brief van:

ons kenmerk:

03.19719

bijlagen:

inlichtingen:

doorkiesnummer:

onderwerp:

Internetstemmen.

Leiden, 11 december 2003

Onderstaand volgt de stand van zaken van het project Internetstemmen, dat een half jaar geleden is gestart. Het stelsysteem dat wordt ontwikkeld heeft de naam RIES gekregen: Rijnland Internet Election System.

Klankbordgroep en projectgroep

Op 19 juni jl. is de projectgroep van start gegaan. In de projectgroep hebben vertegenwoordigers van waterschappen en de Unie van Waterschappen zitting. De Klankbordgroep Verkiezingen, waarin de dijkgraven van de inliggende waterschappen en Rijnland zitting hebben, is aangevuld met vertegenwoordigers van de Unie: de heer Branderhorst en de heer Petri. Vooralnog zijn zij agendalid.

Functioneel ontwerp en demonstratie model

De projectgroep is begonnen met het opzetten van het functionele ontwerp. Gelijktijdig is een referentie implementatie uitgevoerd. Ideeën over de uitvoering zijn in de praktijk getest door het ontwikkelen van prototypes. In september is er een volledig werkend stelsysteem in een demonstratieomgeving opgeleverd: server, client en stelsite. Er kunnen al proefverkiezingen worden gedraaid en een geldige uitslag worden gepresenteerd. Op 16 september jl. is tijdens een speciale bijeenkomst aan alle waterschappen het stelsysteem gedemonstreerd. Dat heeft geresulteerd in drie belangstellende waterschappen.

Andere waterschappen

Drie waterschappen hebben serieuze belangstelling getoond om RIES toe te passen tijdens hun verkiezing in het najaar van 2004: De Dommel, Reest en Wieden en Hunze en Aa's. De laatste twee hebben half november besloten om het internetstemmen niet toe te passen. Als enige argumentatie zijn de kosten van het internetstemmen aangedragen. De besturen van deze waterschappen zijn niet bereid €150.000 à €200.000 uit te geven aan het internetstemmen. Waterschap De Dommel is daartoe wel bereid en heeft op 26 november besloten het internetstemmen aan haar kiezers aan te bieden. De Dommel heeft in het totaal 650.000 stemgerechtigden. Samen met de 1,3 miljoen stemgerechtigden van Rijnland, kan in 2004 – theoretisch – bijna 2 miljoen stemmen via Internet worden uitgebracht. Dit is dan – wereldwijd - het grootste aantal ooit.

Met De Dommel zal begin 2004 een samenwerkingsovereenkomst worden ondertekend. Aan de Unie zal worden voorgesteld een vertegenwoordiger van De Dommel zitting te laten nemen in Klankbordgroep in plaats van de heer Petri.

Archimedesweg 1
postadres:
postbus 156
2300 AD Leiden
telefoon (071) 5 168 268
telefax (071) 5 123 916

internet : www.rijnland.net

e-mail: post@rijnland.net

Hoogheemraadschap van **Rijnland**

Financiële bijdragen Unie van Waterschappen en ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

De Unie van Waterschappen en het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties dragen ieder €100.000 bij aan de ontwikkeling van RIES. Op dinsdag 9 december jl. was een bijeenkomst belegd om de samenwerkingsprotocollen tussen Rijnland en BZK respectievelijk de Unie te ondertekenen. Helaas heeft minister De Graaf op het laatste moment moeten afzeggen, waardoor de ondertekening schriftelijk wordt afgehandeld.

Octrooi

Op 8 juli jl. heeft Rijnland samen met de ontwerper van het internetstemsysteem een "aanvraag om octrooi" ingediend bij het Bureau voor Industriële Eigendom. Vervolgens zijn 16 oktober jl. de vormverbeteringen ingediend, waar het Bureau voor de Industriële Eigendom om had gevraagd. Op 6 november heeft dit Bureau bericht dat alle vormgebreken in de octrooiaanvraag zijn opgeheven. Om dit moment wordt samen met octrooibureau gewerkt aan de completering van het *prioriteitsdocument* met verbeteringen en aanvullingen op de uitvinding, de claims, eventuele tekeningen/stroomschema's en vertaling in het Engels. Eind januari is dit afgerond, waarna tot volledige publicatie (openheid) kan worden overgegaan. Vervolgens kan besloten worden of Rijnland zelf verder gaat met een Europese aanvraag of het octrooi verkoopt aan een commerciële marktpartij of de overheid.

Evaluaties

In december is gestart met de eerste evaluatie van RIES. Bij deze evaluatie staat de cryptologie centraal; is het mechanisme veilig, is het stemgeheim gewaarborgd et cetera. Deze evaluatie wordt uitgevoerd door Cryptomathic. Een bedrijf dat is opgezet door professoren van de universiteiten van Aarhus en Leuven. Peter Landrock zal het onderzoek uitvoeren.

Daarnaast is door het programmabureau Burger@Overheid aangeboden gratis een onderzoek te laten uitvoeren door hun publiekspanel. In april 2004 krijgen de 2.000 leden van het panel gegevens toegezonden waarmee ze kunnen stemmen via RIES. De bedoeling is dat ze niet alleen stemmen, maar ook – na de fictieve stemperiode – gaan controleren of hun stem is opgenomen in de telling. Vervolgens dienen ze een enquête in te vullen over het stemproces en het controleproces. Het panel vertegenwoordigd niet de gemiddelde kiezer van Rijnland, maar het onderzoek kan wel veel informatie opleveren over de werking van het systeem en hoe een kiezer het controleren van zijn eigen stem ervaart.

StemWijzer

Los van het internetstemmen wordt ook op een andere manier gewerkt de service voor de kiezer te verbeteren. Samen met andere waterschappen en het Instituut voor Publiek en Politiek (IPP) wordt een basismodule opgezet van een StemWijzer voor waterschappen. De StemWijzer voor waterschappen is een interactieve meningsvormingstest die niet alleen in elektronische maar ook in schriftelijke vorm gebruikt kan worden. De test is opgezet in de vorm van een set enquêtevragen; de vragen zijn niet alleen multiple-choice, maar kunnen

Hoogheemraadschap van **Rijnland**

ook om een oordeel vragen in de vorm van een rapportcijfer of om bij voorbeeld een prioritering van drie antwoorden uit een reeks van zeven.

Voor ieder waterschap kunnen kiezers zich een mening vormen over de tien tot twintig belangrijkste thema's in het waterschap waar de meningen van de kandidaten over verschillen en die de komende jaren centraal staan in het beleid van het waterschap. Belangrijkste functie van de StemWijzer is dat de deelnemer aan het eind in afnemende volgorde de kandidaten gepresenteerd krijgt met wie zijn mening over de vragen in de StemWijzer het meest overeenkomt. Vanuit dit overzicht van kandidaten kan vervolgens direct doorgelinkt worden naar persoonlijke profielpagina's van de afzonderlijke kandidaten. Op een dergelijke profielpagina bestaat de mogelijkheid tot nader contact met de betreffende kandidaat bij voorbeeld in de vorm van een chat of internetdebat.

Het IPP is ook verantwoordelijk voor de StemWijzer voor de Tweede Kamer, Provinciale en gemeenteraadsverkiezingen. Het IPP is een landelijke, niet-partijgebonden organisatie die zich ten doel stelt politieke en maatschappelijke participatie te bevorderen. Het Instituut ontvangt subsidie van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) voor een deel van zijn projecten en genereert daarnaast een groeiend deel van zijn inkomsten uit opdrachten van overheden, overheidsinstanties en particuliere organisaties.

Communicatie

Op 15 oktober jl. was de pers uitgenodigd voor een bijeenkomst over het project internetstemmen. Helaas was die middag geen enkele journalist aanwezig. De persberichten voorafgaand aan de uitnodiging hebben wel geresulteerd in publiciteit: Radio 1 Journaal, Radio West, diverse landelijke en regionale dagbladen, Binnenlands Bestuur, InConTrol en Computable.

Proefverkiezing

Om de bestuursleden van de inliggende waterschappen kennis te laten maken met het internetstemmen zal begin 2004 een rondgang langs de waterschappen worden gemaakt. Voorafgaand of aansluitend aan algemene bestuursvergaderingen zal een presentatie worden gehouden, waarbij de aanwezigen kunnen deelnemen aan een proefverkiezing. Naast informatie over het internetstemmen, wordt ook de verkiezing van 2004 in het algemeen toegelicht. Voor de Rijnlandse bestuursleden bestaat gelegenheid na de vergadering van 18 februari 2004 nogmaals kennis te maken met het internetstemmen.

Projectleider Verkiezingen,

S. Bouwman